

JAARVERSLAG 2017 VAN DE STICHTING NOBILIS

1. Samenstelling van het bestuur

De heer drs. H.R. (Remco) Heite, Steenwijkerweg 28, Wolvega, voorzitter
De heer P. (Pieter) Jonker, Lange Akker 24, Oosterwolde, secretaris-penningmeester
De heer B. (Beint) Koopstra, Achterwei 17, Suameer, tweede secretaris
De heer J. (Johan) Veenstra, Binnenweg 5, Nijeholtpade, bestuurslid
Mevrouw L. (Leonie) van der Walle-Jonker, Blauwmaad 35, Oosterwolde, bestuurslid
Mevrouw R. (Rinnie) Veenstra, Achterwei 17, Suameer, bestuurslid
De heer dr. P.O (Peter) Gerrits, Weidebloemenweg 54, Roden, bestuurslid

2. Bestuursvergadering

In het verslagjaar vergaderde het bestuur twee maal, te weten op zaterdag 8 april 2017 en op zaterdag 4 november 2017. Op laatstgenoemde vergadering werd dr. Peter O. Gerrits uit Roden benoemd als nieuw bestuurslid.

3. ANBI-status

De Stichting Nobilis is bij beschikking aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI). Op 2 februari 2012 heeft een onderzoek plaats gevonden door de Belastingdienst om na te gaan of de Stichting Nobilis de ANBI-status nog terecht voert. De inspecteur heeft na het onderzoek bericht gezonden dat de ANBI-status toegekend blijft voor de Stichting Nobilis. Het bestuur ziet er nauwlettend op toe dat de Stichting Nobilis binnen de aangescherpte richtlijnen van 1 februari 2010 blijft opereren.

4. Schenkingen

In 2017 ontving de Stichting Nobilis een schenking van € 20.000,-- van Pieter Jonker te Oosterwolde. Het was de derde schenking in een reeks van vijf jaren. Deze schenking is in het kader van de aankoop van het pand Zuideinde 26b, Fochteloo. Daarnaast schonk Pieter Jonker in 2017 een bedrag van € 5.800,-- ten gunste van de exploitatie van het centrum in Fochteloo.

Dr. Peter O. Gerrits en zijn partner mevrouw Bea Sportel schonken in het verslagjaar 2017 een bedrag van € 1.200,--, dat werd ingezet voor de vrijwilligersvergoeding van Beint Koopstra, die op dinsdag en op donderdag als vrijwilliger in ons centrum in Fochteloo werkzaam is.

Van een schenker kwam een bedrag binnen van € 5.000,-- voor de kosten van het beheer van de collectie van de Dirk Kerst Koopmans Stichting, die in ons centrum is ondergebracht.

5. Subsidies

Naast dat er in 2017 geput kon worden uit de al in 2016 verkregen subsidiebudgetten van het Ooststellingwerf Fonds en het Iepen Mienskipsfuns van de provincie Fryslân kwamen er in 2017 subsidies en schenkingen binnen voor speciale projecten.

De gemeente Weststellingwerf: € 3.000,-- voor het laten vervaardigen van een documentaire over de beeldhouwer/medailleur Guus Hellegers (gereserveerd voor 2018).

De gemeente Ooststellingwerf: € 1.000,-- voor het project van beeldhouwer Hein Mader.

Ben Remkes Cultuur Fonds: € 750,-- voor de uitgave van Nobilis Cahier 10 *Wim Zwierts. Vaardig en veelzijdig.*

De heer Jan van Koolwijk Beuningen € 2.000,-- voor de uitgave van Nobilis Cahier 10 *Wim Zwierts. Vaardig en veelzijdig.*

De heer Douwe Kootstra/mevrouw Romkje Bosma, Veenwouden: € 500,-- voor de uitgave van Nobilis Cahier 9 *Hans Blanken. Etsen.*

Velema Holding Dokkum: € 500,-- voor de uitgave van Nobilis Cahier 9 *Hans Blanken. Etsen.*

Ten slotte werd het jubileumproject 2016 van de Stichting afgerond en kwamen daartoe in 2017 na afrekening nog de volgende bedragen binnen:

Prins Bernhard Cultuurfonds: € 2.000,--

Johan Veenstra Stichting: € 1.000,--.

Na verantwoording en afrekening kwam in januari 2017 ook van de Rabobank een bedrag binnen van € 2.500,-- voor projecten in 2016.

6. Vrijwilligers

Het centrum voor prentkunst drijft op de inzet van de vrijwilligers. Zij verdienen het met naam en toenaam genoemd te worden. De vrijwilligers in 2017:

Mevr. Lien Dortregter, Fochteloo

Jan Seton, Oosterwolde

Petra Koorneef, Norg

Frits Tijdink, Oosterwolde

Mariet Meerhof, Oosterwolde

Drs. Aart de Goojer, Smilde

Mevr. Thed Leeuwendaal, Appelscha

Hennie Jonker-van der Heide, Oosterwolde

Barteld Londo, Oosterwolde

Johan Veenstra, Nijeholtpade

Beint Koopstra, Suameer

Leonie van der Walle-Jonker, Oosterwolde

Rinnie Veenstra, Suameer

Pieter Jonker, Oosterwolde

Christien Koopstra, Groningen

Daarnaast is er een groep deskundigen geformeerd, die op verzoek het bestuur bijstaat:

Mr. Jan Praktiek, oud-rechter

Mevr. Anke Huisman, restaurateur

Roel Dragstra, oud-architect

De dagelijkse leiding is in handen van de bestuursleden/vrijwilligers Beint Koopstra en Pieter Jonker.

7. Huisvesting

De Stichting Nobilis heeft sinds maart 2014 haar huisvesting in Fochteloo in de voormalige basisschool op het adres Zuideiende 26b, 8428 HE Fochteloo. De Stichting heeft het pand in eigendom. De verzekeringen zijn ondergebracht bij Brandsma Oldeberkoop. Het dagelijks beheer is in handen van Beint Koopstra (Suameer) en Pieter Jonker (Oosterwolde). De samenwerking met het Dorpshuis Et Legien en met het dorp Fochteloo en haar inwoners is voortreffelijk.

In 2017 kocht de Stichting Nobilis een binnenbeeld van Anne Woudwijk en schonk de kunstenaar twee buitenbeelden en een serie tekeningen (van het beeld Korhoen dat voor op het parkeerterrein staat). De twee geschonken beelden werden in opdracht van de Stichting en op haar kosten professioneel geplaatst in houders van cortentstaal. De Stichting gaf ook een speciale folder uit over het beeldend werk van Anne Woudwijk ten faveure van bezoekers van het centrum en van de inwoners van Fochteloo. De folder werd huis-aan-huis-verspreid.

De gemeente Ooststellingwerf plaatste in bruikleen een buitenbeeld van Hein Mader voor op het grasveld van de Stichting. Het beeld *It Pompebled* draait op de wind. Twee andere buitenbeelden van Mader mogen alleen in de zomer buitenstaan. Voor het overige vinden ze een plaats in het fietsenhok van de Stichting. Het aantal binnenbeelden van Hein Mader in bruikleen werd uitgebreid naar zeven.

8. Automatisering en presentatie

De Stichting Nobilis heeft dankzij het Ooststellingwerf Fonds een forse stap kunnen maken in de professionalisering van vier werkplekken. Vier computers in een centraal systeem kunnen sinds het voorjaar 2017 gebruikt worden voor het collectiebeheer. Ook werd een internetaansluiting gerealiseerd. Bureau's en bureaustoelen kwamen al in 2014 uit het kantorennetwerk van de Rabobank.

De Stichting Nobilis kon dankzij genoemd Ooststellingwerf Fonds ook investeren in de aanschaf van een beamer, projectietafel en scherm. De eerste algemene powerpointpresentatie werd ontwikkeld door Stilet Vormgeving Dwingeloo en die wordt tijdens groepsontvangsten en bij presentaties elders volop ingezet.

9. 2016 jubileumjaar

De Stichting Nobilis opgericht in 1991 vierde in 2016 haar 25-jarig bestaan en dat werd aangegrepen om een veelheid aan activiteiten te ontplooiën met de nadruk op tentoonstellingen en publicaties. Er werd een beroep gedaan op de fondsen om te kijken of het programma ook gerealiseerd kon worden. De volgende fondsen droegen bij:

Gifted Art Rotterdam: € 2.000,--

Woudsend Anno 1816: € 1.500,--

P.W. Janssen's Friesche Stichting: € 1000,--

Prins Bernhard Cultuurfonds: € 2.000,--

Johan Veenstra Stichting: € 2.000,--

Stichting Bercoop Fonds: € 2.000,--

In totaal een bedrag van € 10.500,--

De laatste twee projecten werden in 2017 afgerond te weten een publicatie en tentoonstelling *Hans Blanken. Etsen* en een publicatie over graficus Wim Zwiers. In 2017 werd er een eindverslag met een eindafrekening aan de fondsen gepresenteerd en alle fondsen hebben in 2016 of 2017 hun toegezegde bijdrage met de Stichting Nobilis afgerekend.

10. Tentoonstellingen 2017

Het centrum voor prentkunst was van 26 januari 2017 tot en met 26 december 2017 op donderdag- tot en met zondagmiddag van 13.30 – 16.30 uur geopend voor publiek, maar ook op Tweede Paasdag en Tweede Pinksterdag.

In het centrum voor prentkunst werden in het verslagjaar de navolgende tentoonstellingen georganiseerd

Van 26 januari tot en met 12 maart 2017 Tentoonstelling *Tom Thijssse meerkleurenhoutsneden, lino's in zwart-wit en kunstenaarsboeken*. Tom Thijssse (1945) uit Muiden was docent aan de Rietveld Academie in Amsterdam en de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag. Opening op 22 januari met een inleiding van Pieter Jonker over het werk van Tom Thijssse. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra.

Van 26 januari tot en met 12 maart 2017 in de bibliotheek van het centrum een tentoonstelling van de etsen van Frans Dille (1909-1999) uit Antwerpen. De etsen zijn geschonken uit de nalatenschap van Joost Schmidt (1943-2015) door mevr. drs. Jos Pollet uit Engwierum. De tentoonstelling werd ingericht door Pieter Jonker.

Ter gelegenheid van deze expositie verscheen in *Boekenpost* jaargang 25, januari/februari 2017, pag. 22 -24 van de hand van Pieter Jonker het artikel *Frans Dille (1909-1999) 'Een fel levend maar wijs geworden man.'*

Van 19 maart tot en met 14 mei 2017 Tentoonstelling *Hans Blanken. Etsen*. Er werden 45 etsen uit zijn oeuvre getoond, maar ook etsplaten en van enkele etsen alle staten (soms meer dan twaalf). Opening met een inleiding van Pieter Jonker over het werk van Hans Blanken. Ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen *Nobilis Cahier 9 Hans Blanken. Etsen* in een oplage 700 exemplaren. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra.

Van 19 maart tot en met 14 mei 2017 Tentoonstelling *Houtgravures van Zdenek Mezl (1934-2016)*. Naast houtgravures ook de originele blokken van de Tjechische illustrator, die zich in de *Nobilis*-collectie bevinden. De tentoonstelling werd ingericht door Pieter Jonker. Ter gelegenheid van deze expositie verscheen in *Grafiekwereld*, voorjaar 2017, nummer 1, pag 10 – 13 van de hand van Pieter Jonker het artikel *Zdenek Mezl – Praagse illustrator in hout*.

Van 20 mei tot en met 16 juli 2017 Tentoonstelling *Toon Wegner (1926-2010) Een gedreven kunstenaar*. Lino's, litho's en etsen van Toon Wegner. In het centrum voor prentkunst bevindt zich de ateliernalatenschap van grafiekpromotor en kunstenaar Wegner. Eerder al verscheen *Nobilis Cahier 4* over leven en werk van Toon Wegner. Op de eerste dag van de tentoonstelling was mevrouw Diana Court uit Orvelte aanwezig. Zij is de schenkster van deze grote collectie. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra.

Van 22 juli tot en 24 september 2017 Tentoonstelling *Zeefdrukken van Peter O. Gerrits*. De tentoonstelling werd geopend door drs. Remco Heite met een inleiding over het werk van Peter Gerrits. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra. Ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen van de hand van Pieter Jonker in *Grafiekwereld*, zomer 2017, nummer 2, pag. 10 – 13 het artikel *Peter O. Gerrits: een wetenschapper die kunstenaar is*.

Op zaterdag 2 september 2017 tijdens de Fochteloo-dag in het kader van 500 jaar Ooststellingwerf konden inwoners van Fochteloo een gratis zeefdruk ophalen. Dorpsbelang Fochteloo verspreidde eerder per huis-adres (125 woningen) een brief met een bon, die ingevuld moest worden. Op 2 september van 12.00 – 17.00 uur kon de bon bij de kunstenaar ingeleverd worden en ontving men de prent *Verloren verleden*, die ter plekke door de kunstenaar gesigneerd en genummerd werd. Zo'n tachtig huishoudens maakten gebruik van deze mogelijkheid. Er was ook nog een inlijst-service van € 30,-/€ 35,-, waar ook gretig gebruik van werd gemaakt.

Van 22 juli tot en 24 september 2017 Tentoonstelling *Staaldrukken en litho's van Jan van der Meulen*. Op zondag 30 juli 2017 hield Pieter Jonker een lezing over het werk van Jan van der Meulen in aanwezigheid van de kunstenaar en zijn familie en vrienden. Hij vierde die dag zijn verjaardag. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra.

Van 22 juli tot en 24 september Tentoonstelling over boekillustrator Kurt Löb (1926-2015) uit Amsterdam. De tentoonstelling van de door Kurt Löb geïllustreerde boeken werd samengesteld uit een schenking van mevrouw Anneke Kuyper, Haarlem. Mevrouw Kuyper en haar man de graficus Lou Strik waren bevriend met Kurt Löb. De tentoonstelling werd nog uitgebreid met een schenking van familie Vrooland-Löb uit Amsterdam. De tentoonstelling werd ingericht door Pieter Jonker.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen er van de hand van Pieter Jonker een artikel in *Boekenpost* jaargang 25, nummer 152, november-december 2017, pag. 51-54: *Kurt Löb: schilderachtige illustrator of illustrerende schilder.*

7 oktober tot en met 26 november 2017 Tentoonstelling *Cees Andriessen. Facetten.* Hout- en lino'sneden van Cees Andriessen (1940) uit Apeldoorn. Naast vrije grafiek ook toegepaste werk, kunstenaarsboeken en –projecten. Opening werd verricht door drs. Remco Heite met een inleiding over het werk van Cees Andriessen. Ter gelegenheid van de tentoonstelling verscheen bij de Stichting De Witte Mier het boek *Cees Andriessen. Aspecten.* De kunstenaar bood het eerste exemplaar aan aan Pieter Jonker van het centrum voor prentkunst.

Van 2 december tot en met 26 december Tentoonstelling *Weperpolder 436* met werk van Hielkje Westerhof.

In de *Leeuwarder Courant* van vrijdag 8 december 2017 verscheen van de hand van Renske Bakker een pagina-groot artikel onder de titel *Een leeg landschap vol herinneringen.*

De opening werd verricht op 3 december door Mette Goeting uit Amsterdam. Pieter Jonker hield een korte inleiding.

Verder verscheen er van de hand van Philip Zeinstra in de *Nieuwe Ooststellingwerver* van 29 november 2017 het artikel *Weperpolder 436.*

Buiten het centrum werden een drietal tentoonstellingen verzorgd.

Het werk van Johannes Mulders in de kerk van Noordwolde in het kader van Tjerkepaed van 1 juli tot en met 10 september 2017 i.s.m. Dorpsarchief Noordwolde en de Plaatselijke Commissie van Tjerkepaed. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra. De tentoonstelling was te bezoeken op zaterdagmiddagen van 13.00 – 17.00 uur.

Dirk Kerst Koopmans, Peter Lazarov en Johannes Mulders in de kerk van Ter Idzard van 1 juli tot en met 10 september 2017 in het kader van Tjerkepaed i.s.m. de plaatselijke commissie. Gekozen werd voor het thema kerkelijke gebouwen in de Stellingwerven. De tentoonstelling was te bezoeken op zaterdagmiddagen van 13.00 – 17.00 uur. De tentoonstelling werd ingericht door Beint Koopstra. Wethouder Frans Kloosterman van de gemeente Weststellingwerf opende de tentoonstelling, terwijl Pieter Jonker een inleiding hield over het werk van de drie kunstenaars.

De Stichting Nobilis verzorgde een groot bruikleen aan Museum Boxtel op het terrein van de kleine prentkunst. De tentoonstelling werd ingericht door Norbert Klok en werd gehouden van 25 februari – 1 mei 2017 Museum Boxtel en werd nadien op verzoek van het museum nog met enkele weken verlengd.

Er werd ook werk uitgeleend van Joost Schmidt aan een tentoonstelling in de Noordelijke Kunststof in Appingedam onder de titel *De Noordelijke etsers.* De tentoonstelling liep van 27 augustus tot en met 24 september 2017.

Verder was Pieter Jonker op 14 januari 2017 jurylid van de FORBO Jong Talent Prijs georganiseerd door Atelier Open uit Amsterdam met een tentoonstelling in het Grafisch Museum GRID Groningen. Hij schreef er een artikel over in het kwartaaltijdschrift *Grafiekwereld* (voorjaar 2017, pag. 4 – 7). Het leverde verder blijvende contacten op met de directeur van het Grafisch Museum en met Forbo Krommenie. Dat laatste leverde een sponsorbedrag op van € 1.500,-- voor het tijdschrift *Grafiekwereld*, dat in Fochtelloo wordt verzorgd in opdracht van Exlibriswereld, Nederlandse Vereniging voor exlibris en andere kleingrafiek. Forbo Nederland schonk naderhand aan het centrum voor prentkunst een flinke doos met Walton Gutslioleum om te kunnen gebruiken bij de workshops in het centrum. Een sponsoring in natura die ook zeer op prijs wordt gesteld.

In Roden in het kunstencentrum K38 hield op 7 april Pieter Jonker naast de cultuurwethouder van het Noordenveld en de coördinator van de cultuureducatie in het Noordenveld een inleiding op een symposium dat werd georganiseerd ter gelegenheid van het afscheid van de voorzitter van K38.

11. Publicaties

In hoofdstuk 10 trof u al verschillende publicaties aan die betrekking hadden op de tentoonstellingen.

Nobilis Cahiers

Als negende deel in de serie verscheen het Nobilis Cahier *Hans Blanken. Etsen*. Het cahier werd geschreven door Pieter Jonker, telt 60 pagina's en werd vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo. Oplage 700 exemplaren. Met steun van Ooststellingwerf Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Bercoop Fonds, Woudsend Anno 1816, Johan Veenstra Stichting, Gifted Art, P.W. Janssen's Friesche Stichting. Daarnaast bijdragen van de Velema Holding en het echtpaar Kootstra/Bosma.

Als tiende deel in de serie verscheen het Nobilis Cahier *Wim Zwiers vaardig en veelzijdig*. Het cahier werd geschreven door Jan van Koolwijk en Pieter Jonker, telt 60 pagina's en werd vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo. De uitgave was een samenwerkingsproject met Exlibriswereld. Oplage 700 exemplaren. Verscheen met steun van dezelfde fondsen als deel 9 (zie hierboven) maar ook met steun van het Ben Remkes Cultuurfonds.

Digitale Nieuwsbrief

23 september werd de eerste, digitale Nieuwsbrief van de Stichting Nobilis verstuurd met hulp van het programma LaPosta. Ruim 300 intekenaren op de nieuwsbrief ontvingen de eerste aflevering, die in begin januari 2018 gevolgd zou worden door de tweede. De nieuwsbrieven worden vormgegeven door Stilet Vormgeving Dwingeloo en zullen vier keer per jaar gratis verschijnen. Een en ander werd mogelijk gemaakt door het Ooststellingwerf Fonds.

Leeuwarder Courant en Nieuwe Ooststellingwerver

Alle weken werd in de Freed-bijlage van de Leeuwarder Courant de lopende expositie van de Stichting Nobilis vermeld. Dat gold ook voor de agenda van de Nieuwe Ooststellingwerver. Met regelmaat werd werk van de beeldende kunstenaars afgebeeld op de pagina van de agenda.

Raam. Grafiekmagazine

In nummer 2 van jaargang 2017 van *Raam. Grafiekmagazine* verscheen op pag. 16 – 20 een uitgebreid artikel van de hand van Corina de Feijter onder de titel *70.000 prenten in Fochteloo*.

Nobilis Prentkunstkalender

Aan het begin van het jaar werd de Prentkunstkalender 2017 geproduceerd en gratis verspreid in een oplage van 2.500 exemplaren. De kalender bevatte het hele programma van het centrum voor prentkunst in 2017. Eind december 2017 verscheen de folder met het tentoonstellingsprogramma 2018 (ook in een oplage van 2500 exemplaren). Beide folders werden ontworpen door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo.

Boekenpost

Het tijdschrift Boekenpost verschijnt zes keer per jaar in een oplage van 2500 exemplaren. Pieter Jonker is verbonden als medewerker aan het tijdschrift en mag drie keer per jaar een artikel aanleveren, waarmee hij aandacht vraagt voor kunstenaars uit de Nobilis-collectie. Vaak gekoppeld aan een tentoonstelling (zie hoofdstuk 10 van dit jaarverslag voor wat betreft de artikelen over Frans Dille en Kurt Löb) Daarnaast schreef hij voor nummer jaargang 25, nummer 49, pag. 56 – 58 het artikel *Nico Bulder, een gedreven illustrator*.

Grafiekwereld

In opdracht van het bestuur van Exlibriswereld, Nederlandse vereniging voor exlibris en andere kleingrafiek verzorgt Pieter Jonker van het centrum voor prentkunst de eind-redactie van het kwartaaltijdschrift *Grafiekwereld*. Naast het redactiewerk is hij ook de auteur van vele artikelen over onderwerpen, die een relatie hebben met de tentoonstellingen in het centrum voor prentkunst of met de collectie van de Stichting Nobilis.

In de jaargang 2017 verschenen van zijn hand de volgende artikelen:

Ode aan de lino, *Grafiekwereld* 2017/1, pag. 4 -7

Zdenek Mezl – Praagse illustrator in hout, *Grafiekwereld* 2017/1, pag. 10 – 13

Eerste cahier in nieuwe serie. Antoon Derkzen van Angeren 1878–1961, *Grafiekwereld* 2017/1, pag. 15.

Het werk van Harry van Kruiningen komt in de schijnwerpers, *Grafiekwereld* 2017/1, pag. 16 - 20.

Sietske Bosma: een stralende ster, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 2 – 3.

Johan van Hell: Amsterdams dubbeltalent, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 8 – 9

Peter O. Gerrits: een wetenschapper die kunstenaar is, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 10 – 13.

Graficus Theo Kurpershoek (1914-1998) in beeld, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 16 – 21.

Domburgse dame: mejuffrouw Roline Wichers Wierdsma, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 22 – 23.

Peter Vos Getekende brieven, *Grafiekwereld* 2017/2, pag. 24.

Michiel van Nieuwland. No Guts no Glory, *Grafiekwereld* 2017/3, pag. 2 – 7.

In Memoriam, *Grafiekwereld* 2017/3, pag. 16 – 17.

Een duik in de collectie. Konstantin S. Koslowsky, *Grafiekwereld* 2017/3, pag. 18-19

Henk Blokhuis mag niet ontbreken, *Grafiekwereld* 2017/4, pag. 2-3

Kea Homan: ‘Opnieuw zou ik kiezen voor de houtsnede, *Grafiekwereld* 2017/4, pag. 7 – 9.

Vijfentwintig kleine Musschen, *Grafiekwereld* 2017/4, pag. 10.

Jan Keijser van de Avalon Pers Woubrugge, *Grafiekwereld* 2017/4, pag. 14 – 18.

Dagblad van het Noorden

Op 6 oktober 2017 berichtten *Dagblad van het Noorden* en de *Leeuwarder Courant* over de dag van de prentkunst in Fochteloo onder de titel *Prentkunstcentrum naar museumstatus*.

Overig

Nieuwe Ooststellingwerver 18 januari 2017 Nobilis stelt werk Tom Thijsse tentoon.

Nieuwe Ooststellingwerver 1 februari 2017 De Witte komt naar Nobilis met film over Hein Mader.

Leeuwarder Courant 3 februari 2017 Tom Thijsse

Nieuwe Ooststellingwerver 15 maart 2017 Boek over en expo van Hans Blanken in Nobilis.

Nieuwe Ooststellingwerver 12 april 2017 Vers van de pers bij Nobilis

Nieuwe Ooststellingwerver 17 mei 2017 Nobilis exposeert werk Toon Wegner.

Nieuwe Ooststellingwerver 19 juli 2017 Gerrits brengt ode aan Fochteloo in Nobilis.

De Woudklank en De Drachtster Courant 19 juli 2017 Ambachtelijke zeefdrukken (over Peter Gerrits)

De Woudklank en De Drachtster Courant 19 juli 2017 Nobilis krijgt Prenten (over Jan van der Meulen)

Nieuwe Ooststellingwerver Kunstenaar schenkt elk huishouden een prent.
Nieuwe Ooststellingwerver 6 september 2017 Fochteloo loopt uit voor prent Verloren verleden.
Nieuwe Ooststellingwerver 4 oktober 2017 Anne Woudwijk schenkt Nobilis twee beelden.
Nieuwe Ooststellingwerver 11 oktober 2017 Centrum voor prentkunst mag museum heten

12. Diverse activiteiten

Het is ondoenlijk om een compleet overzicht te geven van alle afspraken, bezoeken en overleggen. Onderstaande lijst is meer om een indruk te geven van wat er allemaal speelt een jaar rond.

Op 12 januari werden Ben en Efiene Remkes ontvangen. Zij vertegenwoordigen het Ben Remkes Cultuurfonds.

Op 24 januari was er overleg tussen Stichting Nobilis en Dorpshuis Et Legien over een gezamenlijk aanbod van Fochteloo-arrangementen.

Op 25 januari werd de leden van Gilde De Boom en hun partners ontvangen.

Op 26 januari kwam verslaggeefster Corina de Feyter van het grafiektijdschrift RAAM (uitgave van de Vereniging voor Originele Grafiek) op bezoek voor een vraaggesprek met Pieter Jonker, dat in de loop van 2017 is gepubliceerd. Het tijdschrift kent een oplage van 400 exemplaren en wordt vooral door jonge kunstenaars in ons land gelezen.

Op 28 januari werden Frits en Elly Verbruggen ontvangen om te overleggen over de nalatenschap van Jan A. Verbruggen, die het standaardwerk *Etsen. Handboek voor de praktijk* heeft geschreven.

Op 3 februari werd mevrouw Annemiek Rens, conservator van het Drents Museum ontvangen.

Zaterdag 8 februari brachten Jan H. van Koolwijk en Pieter Jonker een bezoek aan graficus Wim Zwiers in Amsterdam om een keuze te maken uit het werk van de kunstenaar voor het te verschijnen Nobilis Cahier over deze kunstenaar. Hij schonk bij deze gelegenheid 35 prenten aan de Stichting.

Op vrijdagavond 17 februari 2017 vond er in het centrum een filmavond plaats over beeldhouwer Hein Mader (1925-2011). De filmmaker Auke de Witte gaf een toelichting en beantwoordde vragen. In het centrum zijn beelden van Hein Mader te zien.

Zondag 5 maart atelierbezoek aan Erik van Ommen in Vries.

Op vrijdag 12 mei verzorgde Pieter Jonker voor de OSO in De Mienthe in Oosterwolde een lezing over het centrum voor prentkunst in Fochteloo.

Op woensdag 5 april werd in opdracht van de gemeente Noordoostpolder de grafiekcollectie van de gemeente getaxeerd door Pieter Jonker van de Stichting Nobilis.

Vrijdag 7 april hield Pieter Jonker een inleiding over het kunstbeleid van de gemeente in zake het Kunstencentrum K38 in Roden en nam deel in het forum.

Woensdag 12 april atelierbezoek Kea Homan Assen.

Zaterdag 13 mei werd de jaarvergadering van Exlibriswereld in De Bilt bezocht.

Woensdag 17 mei viering van de 95-ste verjaardag van graficus Wim Zwiers te Amsterdam.

Zondag 21 mei opening tentoonstelling Guus Hellegers te Gorredijk.

Woensdag 31 mei atelierbezoeken Anneke Kuiper (Haarlem) en Tom Thijsse (Muiden) door Beint Koopstra, Rinnie Veenstra en Pieter Jonker.

Zaterdag 3 juni tot en met maandag 5 juni Kunstroute Ooststellingwerf van Kunstwerf. Het centrum was geopend van 11.00 – 17.00 uur.

Woensdag 7 juni lezing Pieter Jonker voor de Rotary Ooststellingwerf in Appelscha, daarna bezoek van de Rotary in Fochteloo.

Op 10 juli overleg met mevrouw M. Pragt, directeur van de Museumfederatie Friesland.

Donderdag 3 augustus cursus Handlettering verzorgd door Giny Albers.

Zaterdag 2 september Fochteloo Dag. De hele dag van 11.00 – 17.00 geopend.

Dinsdag 5 september atelierbezoek Jan van der Pol Amsterdam

Woensdag 20 september atelierbezoek Anne Woudwijk Drachten

Zaterdag 7 oktober Dag van de Prentkunst (zie hoofdstuk 14)

Maandag 9 oktober en dinsdag 10 oktober Workshop Houtgravure Peter Lazarov.

Vrijdag 13 oktober atelierbezoek Jan Keijser Woubrugge.

Vrijdag 20 oktober bezoek van Dr. W. Keizer Amsterdam en Jan Keijser Woubrugge aan het centrum voor prentkunst.

Op woensdag 6 december brachten Beint Koopstra en Pieter Jonker een bezoek aan de familie Elfrink in Nijmegen in zake een schenking van vroeg werk van hun vader Theo Elfrink.

13. Groepsontvangsten

Het hele jaar door werden talrijke groepen ontvangen: van buurtvereniging tot Vrouwen van Nu, maar ook vrienden- en familiedagen. Bijzonder waren bijvoorbeeld een groep van 35 ambtenaren uit Amersfoort en de vrijwilligersdag van het Grafisch Centrum in Groningen

14. Dag van de Prentkunst

Zaterdag 7 oktober werd voor de derde keer de Dag van de Prentkunst georganiseerd door de Stichting Nobilis i.s.m. Exlibriswereld, Nederlandse vereniging voor exlibris en andere kleingrafiek. Het ochtendprogramma stond in het teken van de opening van de tentoonstelling *Cees Andriessen. Facetten* en de presentatie van het boek *Cees Andriessen. Aspecten*. Rond de middag werden door beeldhouwer Anne Woudwijk uit Drachten twee door hem geschonken beelden onthuld. Peter Lazarov uit Veliko Tarnovo (Bulgarije) hield een lezing over zijn jarenlange werkzaamheden in China. Er was een veiling georganiseerd door Exlibriswereld. Er was een ruildag voor verzamelaars en aan het eind van de middag werd Nobilis Cahier 10 gewijd aan het werk van Wim Zwieters gepresenteerd in aanwezigheid van de 95-jarige kunstenaar. De hele dag was er in het Dorpshuis Et Legien werk te zien en te koop van diverse prentkunstenaars. Afsluitend was er een gezamenlijk diner in Het Witte Huis in Donkerbroek. Het aantal bezoekers over de hele dag werd geschat op ruim 150.

15. Aansluiting Friese Museumfederatie

Op de Dag van de Prentkunst op 7 oktober sprak mevrouw Mirjam Pragt, directeur van Museumfederatie Friesland een welkom uit richting Stichting Nobilis, die met haar centrum voor prentkunst sinds het najaar van 2017 is aangesloten als aspirant-museum. Verschillende gesprekken werden er voordien gevoerd om voor- en nadelen in kaart te brengen. De bescherming van de Nobilis-collectie is de belangrijkste drijfveer voor het bestuur om aan alle voorwaarden van de museumregistratie te willen voldoen. In de bestuursvergadering van november werd een stappenplan en tijdspad voor de museumregistratie van de Stichting Nobilis gepresenteerd door Barteld Londo, als vrijwilliger speciaal belast met voortgang van de museumregistratie. Hij verricht deze werkzaamheden in nauw overleg met Pieter Jonker. Eén van de eerste zaken die aangepakt moet worden is de beheersing van de relatieve vochtigheid in het depot.

16. Schenkingen in natura in 2017

We vermelden hier even de grote(re) schenkingen anders zou het een te lange lijst worden, omdat er ook regelmatig losse boeken en prenten worden geschonken. De schenkingen komen eerst als bruikleen binnen en worden in de loop van de jaren in delen geschonken.

Schenking mevr. W. van der Bij/de heer M. van der Velde, Grou

Vier grote etsen van Jan Hofman, Leeuwarden, een ets van Meint van der Velde en een boek over het werk van Jan Hofman. En een bruikleen van werk van Hofman en Van der Velde, dat in 2018 wordt geschonken.

Schenking de heer C.J. Klok, Vorden

Monotypes, schilderijen, boeken van het dubbeltalent Jacques Benoit, dichter en schilder, ook boeken over Gerrit en Barbara van Houten.

Schenking mevrouw A. Evenhuis, Oosterwijk

Grote collectie boeken, tijdschriften, prenten, originele blokken en toegepaste kleingrafiek uit de nalatenschap van Geerth van der Zee/Jan Rhebergen. Ook briefwisselingen van Rhebergen met kunstenaars. De collectie is in bruikleen aanvaard en elk jaar zal een deel van het bruikleen worden geschonken. De schenking 2017 omvat onder andere 64 kopergravures van Oswin Volkamer (Leipzig), twee boeken van de Arethusa Pers, 28 staaldrukken van Jiri Svengsbir, 34 houtgravures van Jan Battermann in twee lijsten, 16 lino's Henk Blokhuis in lijst. Vele jaargangen buitenlandse exlibristijdschriften, twee mapjes met etsen van Ab Steenvoorden en diverse losse publicaties.

Schenking de heer P. Lazarov, Groningen-Veliko Tarnovo

Zeven houtgravures van Peter Lazarov

Schenking mevr. P. Mulders en de heer J. Mulders, resp. Meppel en Raalte

Beide schonken elk zes olieverfschilderijen van hun grootvader Johannes Mulders. In 2012 schonk Pieter Jonker na aankoop van de familie 800 werken op papier van Mulders. De beide kleinkinderen hebben een grote hoeveelheid werken in bruikleen gegeven, die de komende jaren geschonken zullen worden.

Schenking de heer M. Kurpershoek, Nijmegen

Zeventien houtsneden en lino's van Manuel Kurpershoek. De komende jaren wordt nog meer werk geschonken, dat nu reeds in bruikleen aanwezig is.

Schenking mevr. I van Noortwijk, Wijk bij Duurstede

Twee originele houtblokken uit de 19^e eeuw van onbekende kunstenaars en een prent.

Schenking mevr. drs. J. Pollet, Engwierum/Groningen

88 litho's en etsen van de hand van Joost Schmidt.

Schenking de heer O. de Vent, Fochteloo

Een serie boeken met boekillustraties, veel boeken geïllustreerd door Johannes Mulders (1899-1989).

Schenking mevr. D.C. Court, Orvelte

24 lino's en litho's van Toon Wegner (1926-2010).

Schenking de heer T. Thijsse, Muiden

38 meerkleuren houtsneden van Tom Thijsse.

Schenking mevr. J. Spronk, Lochem

20 etsen van Ank Spronk Feenstra (1919-2010).

Schenking mevr. P. Hester-Lammers, De Wilp

38 houtgravures, lino's, zeefdrukken, litho's van Henk Hester (1933-2002).

Schenking de heer en mevrouw Tempelman, Beilen

31 diverse prenten, waaronder twee gesigeneerde houtgravures van Jan Mankes

Schenking de heer J. Keijser, Woubrugge

40 bibliofiele uitgaven geïllustreerd door diverse kunstenaars.

Schenking de heer C. Heij, Borculo

Grote collectie boeken op het terrein van prentkunst en grafiekmappen.

Schenking de heer en mevr. Vrooland-Löb, Amsterdam

Collectie boeken geïllustreerd door Kurt Löb, schenking met een looptijd van vijf jaar.

Schenking de heer en mevrouw van Waterschoot-de Jong, Gemert

Collectie kunstkalenders en boeken.

Schenking de heer J. v.d. Pol, Amsterdam

57 lino's en etsen, 4 etsplaten van Jan van der Pol

Schenking de heer W. Zwiers, Amsterdam

33 prenten van Wim Zwiers

Schenking de heer W. Aanstoot, Groningen

1 tekening van Johannes Mulders

Schenking de heer J. Westerhof, Darp

10 etsen Reinder Homan, 18 houtsneden Renaat Bosschaert (Brugge).

Schenking mevr. A. Kuyper, Haarlem

21 litho's, houtgravures en etsen van Lou Strik

Schenking de heer dr. P.O. Gerrits, Roden

Elf zeefdrukken van Peter O. Gerrits

Schenking mevrouw K. Homan, Assen

93 houtsneden van Kea Homan

Schenking van de heer C. Andriessen, Apeldoorn

Grote collectie hout- en lino'sneden van Cees Andriessen en van diverse andere kunstenaars.

Schenking van de heer J. van der Meulen, Burgum

Grote collectie litho's en staaldrukken van Jan van der Meulen.

Schenking de heer en mevrouw Aarsen, Rotterdam

Een collectie boeken op het terrein van de prentkunst.

Schenking de heer en mevrouw Van Diemen, Amsterdam

Een collectie boeken op het terrein van de beeldende kunst

Schenking de heer en mevrouw Stienstra, Drachten

Object van keramiste Hannie Mein, geschonken aan de heer Spoelstra bij diens afscheid als uitgever/redacteur van de Nieuwe Ooststellingwerper in 1971.

Schenking de heer Anne Woudwijk Drachten

Schenking van twee buitenbeelden en een serie tekeningen, die de grondslag vormen van het grote beeld Het Korhoen, dat destijds in opdracht van de gemeente Ooststellingwerf werd gemaakt.

Schenking de heer J.R. Adema, Damwoude

Collectie prenten en een wandkleed van de hand van beeldend kunstenaar Trees de Vries.

Tot slot

In 2017 werd tenslotte veel tijd besteed aan de voorbereidingen voor de activiteiten in het kader van Culturele Hoofdstad.